



Wat te doen na een overlijden

Een praktische gids voor de nabestaanden

Patiëntenbegeleiding

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

Inhoudstafel

Maatregelen voor de plechtigheid	4
• Te contacteren instanties	4
• Omstandigheden van het overlijden	7
• Persoonlijke voorkeur van de overledene	9
Het afscheid	10
• Laatste groet	10
• Begrafenis	11
• Crematie	11
Maatregelen na de plechtigheid	12
• Te contacteren instanties	12
• Regelingen in verband met kinderen	16
• Erfenis	17
Verwerking	19
• Patiëntenbegeleiding UZA	19
• Levensbeschouwelijke begeleiders	19
• Diensten maatschappelijk werk	20
• Zelfhulpgroepen	21
• Enkele websites	22
Contact	24

Iemand verliezen door een overlijden is altijd een pijnlijke gebeurtenis. Voor nabestaanden is het vaak emotioneel een zware tijd, en er moeten nog allerlei praktische dingen geregeld worden. Om u te helpen tijdens deze moeilijke periode, overlopen we in deze brochure een aantal belangrijke zaken die geregeld moeten worden na het overlijden van een dierbare.

Zowel praktische als emotionele aspecten komen aan bod. Aan het einde van de brochure vindt u een aantal contactadressen waar u praktische hulp en/of psychologische ondersteuning kunt vinden.

Met deze uitgave hopen wij u in deze moeilijke tijd tot steun te zijn.



Maatregelen voor de plechtigheid

Te contacteren instanties

• Een begrafenisondernemer

Een begrafenisondernemer kan heel wat praktische zaken rond het overlijden van u overnemen. Hij verzorgt niet alleen de begrafenis of crematie, maar ook de verzorging en het vervoer van de overledene. Vraag de ondernemer bijvoorbeeld het overlijden te melden bij de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden plaatsvond. Natuurlijk kunt u dit ook zelf doen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand bezorgt u dan de verplichte toelating om de overledene naar de begraafplaats te vervoeren. Buitenlandse begrafenisondernemers moeten van deze Belgische reglementering op de hoogte gebracht worden.

• De Dienst burgerlijke stand van de plaats van overlijden

Bij overlijden in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen moet de burgerlijke stand van de Dienst burgerzaken van de gemeente Edegem gewaarschuwd worden.

Contactgegevens:

Kontichstraat 19, 2650 Edegem, tel. 03 289 26 50, fax 03 289 22 33. Open op werkdagen van 9u tot 12u.

Mee te brengen

- Het overlijdensattest, dat is opgesteld door de geneesheer die het overlijden heeft vastgesteld. Het is te verkrijgen aan de ontvangstbalie van het UZA.
- De identiteitskaart van de overledene.
- Het trouwboekje van de overledene of van de ouders, als het gaat over een inwonende alleenstaande.
- Het rijbewijs van de overledene.
- Het attest van een eventuele wilsbeschikking over crematie.

Na aangifte bij de ambtenaar van de burgerlijke stand ontvangt u uittreksels van de overlijdensakte. Vraag meerdere exemplaren: u zal ze nodig hebben voor onder andere het ziekenfonds, de werkgever,...

- **De bank van de overledene**

Alle zicht-, bank-, en termijnrekeningen van de overledene en de gezamenlijke rekeningen met derden worden onmiddellijk geblokkeerd en de bankkluis wordt verzegeld. De gegeven volmachten vervallen. De gewone betalingen (gas, elektriciteit, ziekenhuisfacturen) handelt de bank meestal verder af. De familie of de overledene (wanneer die dat testamentair bepaalde) kan de notaris machtigen om het verdere verloop van betalingen te behartigen.

Na overleg met de bankdirecteur kunnen geldopvragingen toch gebeuren. De exacte bedragen verschillen van bank tot bank en moeten meestal verbonden zijn aan begrafenis kosten of dagelijkse kosten zoals huur, elektriciteit,... Voor grote bedragen moet u zich wenden tot een notaris of vrederechter. Hij stelt een 'akte van bekendheid' of 'erfrechtverklaring' op waarmee u bij de bankinstelling geld kunt afhalen.

De bankinstelling is wel verplicht de fiscus in te lichten over de successierechten. U kunt de bankbediende steeds aanspreken voor verder advies.



- **De werkgever**

Breng meteen de werkgever van de overledene op de hoogte. Die zal, indien van toepassing, zowel de arbeidsongevallenverzekering als de eventueel afgesloten groepsverzekering op de hoogte brengen. Bij het overlijden van een kind kan hij/zij helpen om het kinderbijslagfonds te waarschuwen (zie ook 'Maatregelen te nemen bij het overlijden voor kinderen').

Uzelf hebt als werknemer het recht om met behoud van loon afwezig te zijn na het overlijden van een familielid. De wettelijke duur van de afwezigheid is afhankelijk van de graad van verwantschap met de overledene.

Bij het overlijden van de echtgenoot of echtgenote, van een eigen kind of een kind van de echtgeno(o)t(e), van een vader, moeder, schoonvader, schoonmoeder, stiefvader of stiefmoeder heeft men recht op **drie** dagen, te kiezen in de periode die begint met de dag van het overlijden en eindigt met de dag van de begrafenis.

Bij het overlijden van een broer, zus, schoonbroer, schoonzus, grootvader, grootmoeder, kleinkind, overgrootvader, overgrootmoeder, achterkleinkind, schoonzoon of schoondochter die inwoont, heeft men recht op **twee** dagen, die door de werknemer te kiezen zijn tijdens de periode die begint met de dag van het overlijden en eindigt met de dag van de begrafenis.

Wanneer bovenvermelde personen niet inwonen, heeft men recht op **één** dag.

Als het overlijden zich voordoet in een periode van inactiviteit door bijv. vakantie of ziekte, wordt dit betaalde verlof niet toegekend.

- **De dienst Pensioenen**

Indien de overledene een pensioen genoot, moet de uitbetalende pensioendienst op de hoogte gebracht worden. Deze dienst kunt u vinden in elk gemeentelijk of stedelijk administratief centrum. Neem het meest recente pensioenstrookje mee.

Omstandigheden van het overlijden

- **Verkeersongeval of verdacht overlijden**

Bij overlijden ten gevolge van een verkeersongeval, of in geval van verdachte of gewelddadige omstandigheden, wordt de politie of een andere gerechtelijke overheid gewaarschuwd. Deze diensten brengen dan het parket op de hoogte. Zij zullen beslissen wanneer het stoffelijke overschot van de overledene wordt vrijgegeven. Het parket van de Procureur des Konings start een onderzoek naar de doodsoorzaak en dient toestemming te geven tot begrafenis of crematie. Meestal wordt er een autopsie verricht.

Autopsie

Wanneer een patiënt overlijdt, kan een autopsie of post-mortemonderzoek nuttige informatie opleveren over de precieze doodsoorzaak, het effect van toegediende medicijnen of van een toegepaste behandeling.

Zowel de autopsie als elk ander post-mortemonderzoek gebeurt steeds met de grootste eerbied voor de overledene. De commissie voor medische ethiek van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen houdt hierop toezicht.

De gegevens en resultaten van post-mortemonderzoek kunnen een belangrijke bijdrage leveren tot een betere en meer doeltreffende behandeling van andere patiënten. Er wordt van uitgegaan dat bij alle in het ziekenhuis opgenomen patiënten de stilzwijgende bereidheid bestaat om andere mensen te helpen en dat m.a.w. ingestemd wordt met een postmortemonderzoek.

Iedere patiënt alsook een nabestaande heeft het recht zich tegen een post-mortemonderzoek te verzetten. Dit verzet kan aan elke arts of verpleegkundige in het UZA kenbaar gemaakt worden. Het ziekenhuis en zijn personeel brengen eerbied op voor dit standpunt.

- **Arbeidsongeval**

Elk overlijden dat het gevolg zou kunnen zijn van een arbeidsongeval, moet aan de werkgever van de overledene gemeld worden, zodat deze aangifte kan doen bij de arbeidsongevallenverzekeraar. Binnen een maand na het overlijden wordt een forfaitaire som overgemaakt ongeveer gelijk aan het maandloon en dit voor de betaling van de begrafenis kosten. Deze som wordt uitbetaald aan de persoon die deze kosten op zich nam. De verzekering dekt ook de kosten verbonden aan het transport van de overledene naar de begraafplaats, en moet alle administratieve formaliteiten regelen.

Schadevergoeding bij overlijden door arbeidsongeval bestaat uit:

- Vergoeding voor het verlies van het inkomen dat men van de overledene had.
- Vergoeding voor de kosten van het vervoer van de overledene, reis- en verblijfskosten van de familie, begrafenis, ...
- Deze schadevergoedingen sluiten de voordelen van een levensverzekering niet uit!
- Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij het Fonds voor Arbeidsongevallen, Troonstraat 100, 1050 Brussel, tel. 02 506 84 11, www.fao.fgov.be

- **Beroepsziekte**

Wanneer blijkt dat het overlijden te wijten is aan een beroepsziekte, moeten de nabestaanden een aanvraag tot erkenning indienen bij het Fonds Beroepsziekten, Sterrenkundelaan 1, 1210 Brussel, tel. 02 226 62 11

Als het Fonds vastgesteld heeft dat het overlijden inderdaad te wijten is aan een beroepsziekte, kunt u volgende vergoedingen krijgen:

- Vergoedingen voor de rechthebbende van de overledene
- Begrafenisvergoeding
- Vervoerkosten voor het overbrengen van de overledene. De regelingen zijn vergelijkbaar met die van de arbeidsongevallenverzekeringen.

Persoonlijke voorkeur van de overledene

• Orgaanafstand

Sinds 13 juni 1986 is elke Belg een wettelijk donor tenzij hij schriftelijk verzet aantekende in het gemeentehuis. Volgens deze wet hoeven artsen aan de familieleden geen toestemming te vragen om organen of weefsels weg te nemen. De arts zal het donorschap meestal toch nog met de familie bespreken en met eventuele bezwaren rekening houden.

Orgaanschenking is niet verenigbaar met lichaamsafstand.

• Lichaamsafstand

Een persoon kan zijn lichaam ter beschikking stellen van wetenschappelijk onderzoek en opleiding in de geneeskunde. Wanneer u wenst dat er na het overlijden een plechtigheid plaatsvindt, zal dat in dit geval gebeuren in afwezigheid van het lichaam.

Lichaamsafstand kan enkel wanneer u tijdens uw leven zelf het initiatief neemt. Meer informatie is beschikbaar bij de diverse universitaire centra. Voor Antwerpen zijn de formulieren hiertoe verkrijgbaar bij:

- Universiteit Antwerpen, Faculteit Geneeskunde, Anatomie van de Mens en Embryologie, prof. dr. Guy Hubens, Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen, tel. 03 265 33 90, www.ua.ac.be/lichaamsafstand
- de Dienst patiëntenbegeleiding van het UZA, tel. 03 821 37 00

Lichaamsafstand is niet verenigbaar met orgaanschenking.

Het afscheid

Laatste groet

Met de verantwoordelijke van het mortuarium bespreekt u best wanneer u de overledene kunt komen groeten. Benut deze momenten ten volle en ga zo vaak en zo lang u zelf wenst. Afscheid nemen is een belangrijk moment voor de verliesverwerking in de komende maanden. Wees ook niet bang om uw dierbare aan te raken of er tegen te praten.

Laat andere naasten weten wanneer zij een laatste groet kunnen brengen. Ook kinderen kunnen bij dit afscheid betrokken worden. Voor het groeten is het wel belangrijk hen uitgebreid en eerlijk te informeren over hoe de overledene opgebaard ligt en hoe de omgeving (andere familieleden) kan reageren. Het is belangrijk dat kinderen hun verdriet kunnen uitdrukken, door bv. een tekening te maken voor de overledene. Het kind wordt bij het groeten best vergezeld door een volwassene die de nodige aandacht kan schenken aan zijn /haar emoties.

Het mortuarium van ons ziekenhuis is toegankelijk:

- Op werkdagen: van 14u tot 19.30u.
- Op zaterdag, zon- en feestdagen: van 08.30u tot 12u en van 14u tot 16u.

U kunt zich wenden tot iemand van de ontvangstbalie die een medewerker zal oproepen om u te vergezellen.

Noot: voor personen die in het UZA overleden zijn, wordt vanaf de derde werkdag een vergoeding aangerekend van 50 euro/dag.

Uitvaart

De begrafenisondernemer zorgt voor de uitvaart, maar u moet wel tijdig aangeven of u een crematie wilt of een begrafenis. Als de overledene niets bepaald heeft, kiest de familie. Tegen een schriftelijke wilsbeschikking kan de familie zich echter niet verzetten. U kunt wel zelf de begraafplaats kiezen waarop u de overledene wenst te begraven.

Al wie ouder is dan 16 jaar kan, bij leven, zijn wil tot begraven of cremeren laten registreren bij de burgerlijke stand van de gemeente.

Begrafenis

De gemeente bepaalt uur en dag van de begrafenis, in overleg met de nabestaanden en/of begrafenisondernemer. Deze kan op z'n vroegst 24 uur na het overlijden plaatsvinden.

Crematie

De as kan uitgestrooid worden op een andere plaats dan de gemeentelijke begraafplaats, maar dit kan echter enkel wanneer er een uitdrukkelijk verzoek was van de overledene en er toestemming is van de eigenaar van het domein. U bespreekt dit best met de ambtenaar van de burgerlijke stand op het moment van de aangifte.

Vanaf 1 juli 2004 kan, ook zonder schriftelijke verklaring van de overledene, de asurne ter beschikking gesteld worden van de nabestaanden.

Ook de naaste bloedverwant of een testamentair aangestelde kan, als er geen verklaring van de overledene is, een crematie vragen.

Nadat de ambtenaar van de burgerlijke stand een geneesheer heeft aangesteld om de doodsoorzaak vast te stellen, levert hij ten vroegste de werkdag nadien de toestemming tot cremeren af.

Bijkomende inlichtingen kunt u verkrijgen bij het Crematorium van Antwerpen, tel. 03 828 95 60. Andere adressen kunt u vinden op: www.crematorium.be.

Maatregelen na de plechtigheid

Te contacteren instanties

- **Ziekenfonds**

Als u als persoon ten laste op het ziekenboekje van de overledene stond, moet u zich zo snel mogelijk laten verzekeren op eigen naam. Als uw inkomen een bepaalde jaarlijkse grens niet overschrijdt en u behoort tot de groep van rechthebbers met verhoogde tegemoetkoming, dan kunt u ook van een voorkeurregeling genieten waardoor uw persoonlijk aandeel (opleg) veel kleiner is. Hiervoor moet u wel bij uw ziekenfonds een 'verklaring op eer' invullen en ondertekenen, waarbij u een recent pensioenstrookje of aanslagbiljet van de belastingen voegt. Uw ziekenfonds zal u hierover graag verder adviseren.

- **Begrafenisvergoeding**

- **Privé-sector**

Voor loontrekkenden of gepensioneerden die gewerkt hebben in de privé-sector, kan er via het ziekenfonds van de overledene een begrafenisvergoeding van minimaal 148,74 euro verkregen worden. Deze wordt uitbetaald aan de persoon die de facturen van de begrafenis heeft afgehandeld en deze kan voorleggen samen met een uittreksel van de overlijdensakte. Een aantal ziekenfondsen betaalt bovenop deze vergoeding nog een extra vergoeding.

- **Openbare sector**

Voor dezelfde personen, maar dan uit de openbare sector, kan een vergoeding gevraagd worden via de werkgever of bij pensionering via de Administratie der Pensioenen, Sectie Begrafenisvergoedingen, tel. 02 210 36 11. Dit wordt uitgekeerd onder de vorm van een extra maand wedde of pensioen.

- **Zelfstandigen**

Zelfstandigen en hun personen ten laste hebben geen recht op een begrafenisvergoeding, tenzij ze hiervoor een aanvullende verzekering afsloten hebben bij het ziekenfonds.

Informeer ook eens bij de vakbond van de overledene naar mogelijke vergoedingen.

- **Verzekeringsagent/makelaar**

Als een gewone levensverzekering afgesloten werd, ontvangt u als overblijvende partner een bepaalde som nadat alle formaliteiten vervuld zijn. Als u een schuldsaldoverzekering afsloot, zult u als overblijvende partner de aangegane lening niet meer op dezelfde manier hoeven af te lossen. Raadpleeg hiervoor steeds de polisvoorwaarden. Het kan ook zijn dat er een begrafenisverzekering werd afgesloten.

Mee te nemen naar uw verzekeraar:

- Polis
- Doktersattest met de vermelding van de oorzaak van het overlijden
- Bewijs van laatste premiebetaling
- Uittreksel overlijdensakte

- **Pensioendienst**

- **De overledene was gepensioneerd**

De uitbetalende pensioendienst dient op de hoogte gebracht te worden. Welke dat is, kunt u lezen op de pensioenfiches. U kunt het best terecht op de pensioendienst van uw gemeente of bij het ziekenfonds. Neem het meest recente pensioenstrookje mee. Deze dienst treft doorgaans ook de nodige administratieve maatregelen voor de achterblijvende partner. Enkel de weduwe of weduwnaar die zelf gepensioneerd is of geen eigen inkomen heeft, heeft recht op het pensioen van de overledene, weliswaar herberekend vanwege de nieuwe gezinssituatie. Ten onrechte uitgekeerde pensioenen worden teruggevorderd.

- **De overledene was nog niet gepensioneerd**

Als de overledene nog niet van een pensioen genoot, kunt u als overblijvende partner een overlevingspensioen aanvragen via de pensioendienst van de gemeente van de overledene of van uw ziekenfonds. Aan een aantal voorwaarden moet voldaan worden:

- De nabestaande moet minimum 45 jaar oud zijn. Dit geldt niet wanneer er een kind ten laste is of wanneer men voor 65% arbeidsongeschikt is.
- De echtgenoten moeten zeker gedurende één jaar gehuwd geweest zijn. Dit hoeft niet wanneer binnen 300 dagen na het overlijden een kind geboren wordt of als het overlijden het gevolg is van een ongeval.

Voor weduw(e)n(aars) zonder inkomen kunnen voorschotten gevraagd worden op het bovenvermeld overlevingspensioen bij het OCMW (Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijn) van de eigen woonplaats. Die worden later wel teruggevorderd, maar zonder intresten.

- **Directie voor de inschrijving van Motorvoertuigen**

Als de overledene een voertuig bezat en u wenst dit te behouden, dan kan enkel de overlevende wettige echtgeno(o)t(e) de nummerplaat op zijn/haar naam laten zetten. Andere erfgenamen hebben dit recht niet en moeten de nummerplaat terug sturen. Het voertuig zal opnieuw ingeschreven moeten worden als het in het verkeer blijft. Moest u de wagen niet meer gebruiken, dan dient u de nummerplaten binnen 4 maanden terug te sturen.

Meer info:

Directie voor Inschrijving van Voertuigen, Wetstraat155, 1040 Brussel, tel. 02 286 45 00

- **Belastingen**

Via een uittreksel van de overlijdensakte moeten de erfgenamen een aangifte van overlijden aan de belastingen te bezorgen. De overblijvende gezinsleden moeten aangifte doen van wijziging van burgerlijke staat, gezinslasten en inkomsten. De aangifte dient te gebeuren in het belastingkantoor waartoe de overledene behoorde.

- **Bank**

Als de overledene een zicht- of spaarrekening bij de bank had, dan bestaat er een kans dat hieraan ook een verzekering bij overlijden door een ongeval is gekoppeld. Informeer bij zijn/haar bank. Betreffende de opening van de bankkluis zal men een 'akte van bekendheid' vragen die u kunt verkrijgen via de notaris of de vrederechter. Een ambtenaar van de Registratie en Domeinen moet wel aanwezig zijn, samen met de mede-erfgenamen.

- **Verzekeringen**

Sommige polissen bieden waarborgen bij overlijden.

- **Diversen**

Alle abonnementen van tijdschriften op naam van de overledene, maar ook aansluiting op water-, gas- en distributienet moeten opgezegd worden.

Diensten die renten, toelagen of tegemoetkomingen toekenden aan de overledene moeten ook verwittigd worden. U bezorgt deze diensten best een uittreksel uit de overlijdensakte. Rechten die ten onrechte ontvangen zijn moeten terugbetaald worden, zo niet is er een rechtsvervolgning.



Regelingen in verband met kinderen

- **Verhoogde kinderbijslag (= wezenbijslag)**

Bij de aangifte van het overlijden aan het kinderbijslagfonds waarbij de overledene was aangesloten, wordt het recht op wezenbijslag onderzocht. Voor een zelfstandige zal de Sociale Verzekeringskas waarbij men aangesloten is, het nodige doen. Als de overlevende vader of moeder later hertrouwt of gaat samenwonen, vervalt de wezenbijslag.

- **Voogdij over minderjarige kinderen**

De ambtenaar van de burgerlijk stand, die de akte van overlijden opmaakt, moet binnen drie dagen van het overlijden aan de vrederechter de verblijfplaats van de minderjarige meedelen. Wanneer één van beide ouders overleden is, blijft de overlevende ouder uitvoerder van het ouderlijk gezag.

Wanneer beide ouders overleden zijn zal de vrederechter een voogd aanstellen. De voogd is iemand die geschikt moet zijn om de minderjarige op te voeden, zijn goederen te beheren en hem te vertegenwoordigen in rechtshandelingen. Deze wordt bij voorkeur gekozen uit de naaste familie.

Bij toewijzing wordt rekening gehouden met de wil van de overleden ouders (aangewezen bij testament door de langstlevende ouder). Het minderjarig kind (12+) wordt tevens gehoord door de vrederechter.

De vrederechter stelt ook een toeziende voogd aan om toezicht te houden op de voogd bij de uitoefening van zijn of haar opdracht. Als er niet in het belang van de minderjarige wordt opgetreden, informeert de toeziende voogd de vrederechter. De vrederechter moet ook tussenbeide komen bij het afhandelen van bepaalde zaken (erfenis, huur, ...).

Erfenis

- **Erfgenamen**

De erfgenamen kunnen opgenomen worden in een testament. Is er niets bepaald, dan bepaalt de wet dat enkel bloedverwanten (in vaste volgorde) en de langstlevende echtgenoot erfrechten hebben.

- **Testament**

Bij het openen van de kluis van de overledene kan een testament te voorschijn komen of het kan ook bij een notaris geregistreerd zijn. Of er een testament is en waar dat zich bevindt, kunt u bij elke notaris navragen of bij het Centraal Register voor Testamenten, Bergstraat 30-34, 1000 Brussel, tel. 02 505 08 11. Open op werkdagen van 9u tot 12u en van 14u tot 16u.

Als het testament niet geregistreerd is, dan moet de persoon die het testament bezit zich melden bij een notaris.

Aanvaarding of verwerping van de nalatenschap

U bent niet verplicht om een erfenis te aanvaarden. Het zou immers kunnen dat de overledene meer schulden dan bezittingen had en dan erft u deze schulden mee.

Voor u de erfenis aanvaardt of verwerpt kunt u aan de notaris vragen om een boedelbeschrijving te maken. Tot dan geniet u het zogenaamde 'voorrecht van boedelbeschrijving'. Deze procedure start u via de griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg in de gemeente waar de overledene woonde en dan wel binnen de 3 maanden na diens overlijden. Daarna krijgt u nog 40 dagen om een beslissing te nemen. Als u de erfenis uiteindelijk aanvaardt, dan moet u wel erfenisrechten (successierechten) betalen.

- **Erfenisrechten of successierechten**

Deze rechten kunnen beschouwd worden als belasting die betaald moet worden op de geërfde goederen en ze worden berekend o.a. volgens de grootte van de erfenis en de graad van verwantschap. U moet ook aangifte doen van de erfenis.

- **Aangifte en verdeling van de nalatenschap**

- **Aangifte**

Wanneer u erft moet u aangifte doen binnen de 5 maanden (bij een overlijden in het buitenland is de termijn langer). Het aangifteformulier, verkrijgbaar bij het kantoor van Registratie en Domeinen, mag door de erfgenamen zelf worden opgesteld.

- **Verdeling van de nalatenschap**

De verdeling van een nalatenschap wordt bij wet geregeld tenzij men over een geldig testament beschikt, dan kunt u best een beroep doen op een notaris. Wanneer in de erfenis onroerende goederen aanwezig zijn, moet de notaris een 'authentieke akte' opstellen.



Verwerking

De eerste momenten na het overlijden van een dierbare, worden meestal als in een droom beleefd. Men kan de realiteit niet aanvaarden en het lijkt alsof men verdoofd is. Pas in een later stadium dringt de psychische, maar ook de fysieke pijn van het verlies door. Het is van groot belang om de gelegenheid te krijgen en te nemen om het rouwproces ten volle te kunnen “doormaken”. U hoeft niet altijd sterk te zijn en uw verdriet te verbergen.

Vaak zijn er materiële zaken waarvoor u niet de kracht hebt om ze zelf aan te pakken. Denk maar aan de regelingen die we eerder opsomden. Heel wat mensen en diensten staan (gratis) tot uw beschikking om hiermee te helpen.

Patiëntenbegeleiding UZA

U kunt met uw vragen of problemen steeds terecht bij onze dienst patiëntenbegeleiding. Maatschappelijk werkers vangen u op bij het verlies van een familielid en maken u ook graag wegwijs in de administratieve procedures.

Patiëntenbegeleiding UZA, tel. 03 821 37 00, fax 03 821 42 36, patbeg@uza.be.
Open op werkdagen van 08.30u tot 19u.

Levensbeschouwelijke begeleiders

Vertegenwoordigers van verschillende erkende erediensten en van de Stichting voor Morele Dienstverlening staan u in deze moeilijke periode bij. Samen met u bespreken zij ook de mogelijkheden van afscheidsdiensten bij begraving of crematie. U kunt hen contacteren via de dienst patiëntenbegeleiding, de verpleegafdeling of rechtstreeks vanuit het ziekenhuis:

- **Pastorale dienst**

Peter Dierckx, pastor	03 821 43 53
Jan De Cock, pastoraal werker	03 821 30 89
Ria Van Belzen, protestants pastoraal werker	03 821 41 07

- **Vrijzinnig Humanisme**
 Centrum voor Morele Dienstverlening 03 259 10 80
 Wim Hoogsteder, moreel consulent
 Lieve Piron, moreel consulent
- **Grieks – Orthodoxe eredienst**
 Angelos Kamalidis 03 325 98 63
- **Islamitische eredienst**
 Ahmed Sarrouj, Imam, via sociale dienst Moskee Kiel Rahma 03 289 40 29
 Ikran Cotsjack, (Turks) 03 289 91 13
- **Israëlitische eredienst**
 Israëlitische Gemeente 03 232 01 87
 Israëlitische Orthodoxe Gemeente 03 233 55 67
- **Anglikaanse eredienst**
 Dirk Van Leeuwen, pastor 03 239 33 39

Diensten maatschappelijk werk

Deze diensten vindt u voornamelijk bij de ziekenfondsen en bij de OCMW's. Maatschappelijk werkers kunnen u informeren en voor u bemiddelen bij allerlei diensten die u in uw dagelijks leven kunnen bijstaan, bv. aanvraag leefloon, voorschotten op pensioen, gezinshulp en dergelijke meer. Bij deze maatschappelijk werkers kunt u ook terecht voor een gesprek of opvang in deze moeilijke periode.

- **Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg**
 Psychiaters, psychologen en maatschappelijk werkers kunnen u helpen bij uw rouwproces door middel van een gesprek of begeleiding.
 Adressen kunt u opvragen bij: Federatie van Diensten Geestelijke Gezondheidszorg, tel. 09 233 50 99
- **Ambulante Centra voor Algemeen Welzijnswerk**
 Deze centra zijn te vergelijken met de net vermelde Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg.
 Adressen kunt u opvragen bij: Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, tel. 03 366 15 40

Zelfhulpgroepen

Zelfhulpgroepen bestaan rond de meest diverse thema's zoals rouwverwerking, nabestaanden na zelfdoding, verkeersongevallen, vormingswerk weduwen, vriendenkring voor weduwen en weduwnaars of voor jonge weduwen (-50j.) met kinderen. Ook voor ouders van overleden kinderen is er een aanbod: OVOK-ouders van overleden kinderen, SIDS-Ouders (wiegendood), ouders van verongelukte kinderen, een overleden baby of vermoorde kinderen.

Voor meer informatie over zelfhulpgroepen kunt u terecht bij:

Trefpunt Zelfhulp, Van Evenstraat 2c, 3000 Leuven, tel. 016 23 65 07
www.zelfhulp.be

- **Tele-Onthaal Tel.: 106:**

Een telefonische hulpdienst die dag en nacht bereikbaar is, ook via een anonieme chatlijn. U vindt steeds iemand aan de lijn die bereid is naar u te luisteren en met u uw pijn, verdriet, angst of eenzaamheid te delen. De diensten zijn gratis en anoniem.

Info: www.tele-onthaal.be

- **Slachtofferhulp :**

Slachtofferhulp Antwerpen CAW De Mare, biedt hulpverlening aan slachtoffers van misdrijven, verkeersongevallen e.d. en nabestaanden.

Info: tel. 03 366 15 40

- **Kinderen en rouw:**

- Achter de Regenboog Vlaanderen biedt hulpverlening bij verliesverwerking aan jongeren via gezinsbegeleiding, individuele begeleiding en informatie verstrekking

Info: Nicole Everaerts, tel. 014 72 53 61, <http://users.telenet.be/achterderegenboog/>, www.achterderegenboog.nl

- Missing You is een jongerenorganisatie die werkt rond verlies van een dierbare door middel van kampen en gespreksgroepen.

Info: tel. 03 454 11 44, www.missingyou.be

- **TRST**

Triest, Troost, Trust. Patrick Somers geeft advies en coaching rond afscheid en rouwbegeleiding. U kunt bij hem ook terecht voor literatuur over overlijden en teksten voor een plechtigheid.

Info: Patrick Somers, tel. 0485 35 46 93

- **Rouwzorg Vlaanderen**

Op de website van rouwzorgvlaanderen kunt u nagaan welke gespreksgroepen in uw buurt georganiseerd worden rond het verlies van een dierbare.

Info: www.rouwzorgvlaanderen.be

Enkele websites

Ziekenfondsen

- Christelijke ziekenfondsen: www.cm.be
- Neutrale ziekenfondsen Vlaanderen: www.neutrale-ziekenfondsen.be
- Socialistisch ziekenfonds De Voorzorg: www.socmut.be
- Liberaal ziekenfonds: www.mut400.be
- Onafhankelijke ziekenfondsen: www.mloz.be
- Onderlinge ziekenkas: www.ozcm.be
- Hulpkas: www.caami-hziv.fgov.be
- Dienst overzeese sociale zekerheid: www.dosz-ossom.fgov.be

Notaris, erfrecht, successie, testament, e.d.

- Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat: www.notaris.be
- Successierechten:
 - www.notare.be
 - www.vlaanderen.be/belastingen
 - www.fiscus.fgov.be/interfakrednl
 - www.fiscalnet.be

Arbeidsongevallen en beroepsziekten

- www.faofat.fgov.be
- www.fmp-fbz.fgov.be

Crematoria en crematie

- www.crematorium.be

Begrafenis

- www.varu.be
- www.uitvaart.com

Geestelijke gezondheidszorg en Ambulant welzijnswerk

- www.oggpa.be (enkel provincie Antwerpen)
- www.fitinjehoofd.be
- www.caw.be

Thematische links

- www.rouwzorgvlaanderen.be
- www.rouw.nl
- www.verliesverwerken.nl
- www.gedenkboek.nl/literatuur
- www.sprokkel.be/mensen/sterven/index.htm (doorverwijspagina)
- www.uvv.be (Unie Vlaamse Vrijzinnigen)
- www.wegcode.be
- www.zebraweb.be (verkeersongevallen bij jongeren en kinderen)
- www.metlegehanden.be (zelfhulpgroep voor ouders van overleden baby)
- www.clairevandenabeele.be
- www.houvast.be (voor ouders die alleen komen te staan)

Nabestaanden na zelfdoding

- www.similes.org
- www.werkgroepverder.be

Universitair Ziekenhuis Antwerpen

- www.uza.be

Gemeente Edegem

- www.edegem.be



Contact

Patiëntenbegeleiding

Tel. 03 821 37 00

E-mail: patbeg@uza.be

Open op werkdagen van 08.30u tot 19u.

Mortuarium

Het mortuarium van ons ziekenhuis is toegankelijk:

- Op werkdagen: van 14u tot 19.30u.
- Op zaterdag, zon- en feestdagen: van 08.30u tot 12u en van 14u tot 16u.

U kunt zich wenden tot iemand van de ontvangstbalie die een medewerker zal oproepen om u te vergezellen.

Ondanks onze zorg om deze brochure actueel te houden, kan het voorkomen dat sommige gegevens inmiddels gewijzigd zijn. Hebt u weet van zulke wijzigingen of hebt u suggesties voor aanvullingen, dan kunt u contact opnemen met de dienst patiëntenbegeleiding.

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN



kennis / ervaring / zorg

Wilrijkstraat 10, 2650 Edegem

📞 +32 (0)3 821 30 00

☎ +32 (0)3 829 05 20

info@uza.be

www.uza.be